Σημειώσεις στο μάθημα Βάσεις Δεδομένων

Πίνακας περιεχομένων

1 Г	ενικά	5
1.1 E	σαγωγή	5
1.2 SG	)L	7
1.3 To	Human Resources (HR) Schema	8
2 E	ντολές SQL	9
2.1 SE	:LECT	9
2.1.1	Ανάκτηση δεδομένων με την χρήση του SELECT	9
2.1.2	Χρήση αριθμητικών τελεστών στο SELECT	10
2.1.3	Χρήση του NULL στο SELECT	11
2.1.4	Ψευδώνυμα στηλών στο SELECT	11
2.1.5	Ο χαρακτήρας συνένωσης, και ο τελεστής DISTINCT	12
2.1.6	Ασκήσεις στο SELECT	13
2.2 Πε	:ριορισμός (WHERE) και ταξινόμηση εγγραφών (ORDE	R BY)
14		
2.2.1	Σκοπός	14
2.2.2	Περιορισμός των εγγραφών που επιλέγονται	14
2.2.3	Χρήση Συμβολοσειρών και Ημερομηνιών	15
2.2.4	Τελεστές σύγκρισης	15
2.2.5	Χρήση Τελεστών Σύγκρισης	16
2.2.6	Χρήση του ΒΕΤΨΕΕΝ για αναζητήσεις σε εύρος τιμών	16
2.2.7	Χρήση του ΙΝ για αναζητήσεις σε σύνολο τιμών	17
2.2.8	Χρήση του LIKE για σύγκριση μοτίβων (pattern matching)	17
2.2.9	Έλεγχος NULL	18
2.2.10	Σύνθεση συνθηκών με την χρήση λογικών τελεστών	18

2.2.11	Ο τελεστής ΑΝΟ	19
2.2.12	Ο τελεστής ΟR	19
2.2.13	Ο τελεστής ΝΟΤ	20
2.2.14	Σειρά εκτέλεσης πράζεων τελεστών	20
2.2.15	Χρήση του ORDER BY για ταζινόμηση εγγραφών	21
2.2.16	Ασκήσεις	22
2.3 Συ	ναθροιστικές Συναρτήσεις και Ομαδοποίηση εγγραφών	24
2.3.1	Γενικά	24
2.3.2	Σύνταζη Συναθροιστικών Συναρτήσεων	24
2.3.3	Χρήση των AVG και SUM συναρτήσεων	25
2.3.4	Χρήση των ΜΙΝ και ΜΑΧ συναρτήσεων	25
2.3.5	Χρήση της COUNT	25
2.3.6	Συναθροιστικές συναρτήσεις και NULL τιμές	26
2.3.7	Ομαδοποίηση δεδομένων	27
2.3.8	Ομαδοποίηση δεδομένων με χρήση της έκφρασης GROUP BY	27
2.3.9	Χρήση της έκφρασης GROUP BY με περισσότερα του ενός πεδία	29
2.3.10	Σφάλματα και περιορισμοί στην εφαρμογή ομαδοποιήσεων	30
2.3.11	Περιορισμός αποτελεσμάτων ομαδοποιήσεων με το HAVING	31
2.3.12	Παραδείγματα χρήσης του HAVING	32
2.3.13	Φωλευμένες συναθροιστικές συναρτήσεις	32
2.3.14	Ασκήσεις	32
2.4 Σύ	νδεση πινάκων	34
2.4.1	Γενικά	34
2.4.2	Σύνταζη των ερωτημάτων σύνδεσης πινάκων (SQL:1999 πρότυπο)	35
2.4.3	Μετονομασία κατά την σύνδεση πινάκων	35

2.4.4	Φυσική σύνδεση πινάκων	36
2.4.5	Σύνδεση πινάκων με την χρήση του USING	37
2.4.6	Σύνδεση πινάκων με την χρήση του ΟΝ	37
2.4.7	Σύνδεση πίνακα με τον εαυτό του με την χρήση του ΟΝ	39
2.4.8	Συνδέσεις μεταζύ πινάκων με την χρήση και άλλων τελεστών	39
2.4.9	Συνδέσεις μεταζύ πινάκων με εζωτερικές συνδέσεις	43
2.4.10	Αριστερή εζωτερική σύνδεση	44
2.4.11	Δεζιά εζωτερική σύνδεση	45
2.4.12	Πλήρης εζωτερική σύνδεση	46
2.4.13	Καρτεσιανό γινόμενο	46
2.4.14	Ασκήσεις	47

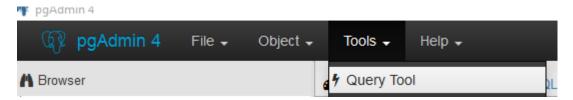
1 Γενικά

1.1 Εισαγωγή

Σε αυτή την πρακτική εκπαίδευση θα μελετήσουμε πρακτικά βασικά θέματα των σχεσιακών βάσεων δεδομένων αλλά και θα δούμε διάφορες εντολές της SQL γλώσσας. Σκοπός είναι μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής να μπορείτε να γράφετε ερωτήματα σε έναν ή περισσότερους πίνακες, να μπορείτε να τροποποιείτε δεδομένα και να δημιουργείτε αντικείμενα.

Στην περίπτωση

α. που έχετε επιλέξει το περιβάλλον του phAdmin και αφού έχετε ολοκληρώσει τα προηγούμενα βήματα (postgresql_installation.01.oct2016, pgAdmin.01.oct2016) ,συνδέεστε στον serverσας χρήστης **hr** επιλέγετε την **HRProdDB** και επιλέγετε *Tools>QueryTool* οπότε ανοίγει ένα μια καρτέλα για την εκτέλεση εντολών σε SQL.

Στη συνέχεια ανοίγετε το αρχείο HR_pgsql.sql (με notepad) από το οποίο επιλέγετε ΟΛΟ το κείμενο και κάνετε αντιγραφή και επικόλληση μέσα στην καρτέλα SQLτου pgAdminπου ανοίξατε προηγουμένως.

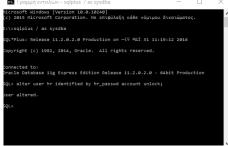
Πατάτε το εικονίδιο και περιμένετε για να ολοκληρωθεί η εκτέλεση των εντολών. Μετά από αυτό είστε έτοιμοι να ξεκινήσετε.

β. που έχετε επιλέξει το περιβάλλον του SQL Developer και αφού έχετε ολοκληρώσει τα προηγούμενα βήματα (oracleexpress_installation.01.oct2016, sqldeveloper.01.oct2016), ανοίγετε μια γραμμή εντολών των windows στην οποία δίνετε:

sqlplus / as sysdba

sql>alter user hr identified by hr_passwd account unlock;

Μετά από αυτό είστε έτοιμοι να ξεκινήσετε αφού δημιουργήσετε μια νέα σύνδεση αυτή τη φορά για τον χρήστη hr (OXI για τον hr2).

1.2 **SQL**

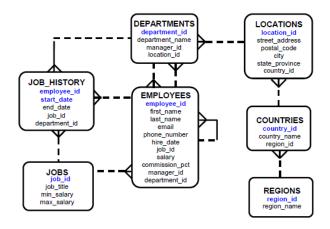
Όπως έχουμε ήδη αναφέρει με την χρήση της sql (structure query language) σε μια σχεσιακή βάση δεδομένων, αποκρύπτονται η διαδικαστικές λεπτομέρειες που απαιτούνται για την διαχείριση των δεδομένων.Η sql αποτελεί την επιλεγμένη από την ANSI (American National Standard Institute) και το ISO (International Standards Organization) γλώσσα για σχεσιακές βάσεις δεδομένων και προσφέρει την δυνατότητα για:

- α. εκτέλεση ερωτημάτων
- β. εισαγωγή, ενημέρωση και διαγραφή γραμμών από πίνακα
- γ. δημιουργία, αντικατάσταση, μεταβολή και διαγραφή αντικειμένων
- δ. έλεγχο πρόσβασης στην βάση δεδομένων και σε αντικείμενα
- ε. διασφάλιση της ακεραιότητας και των περιορισμών

Μπορούμε να κατηγοριοποιήσουμε τις εντολές τις SQLανάλογα ως εξής:

Εντολή	Περιγραφή
SELECT	Ανακτά, εισάγει, τροποποιεί και διαγράφει δεδομένα. Αναφέρεται ως
INSERT	data manipulation language (DML)
UPDATE	
DELETE	
MERGE	
CREATE	Ορίζει, μεταβάλει και διαγράφει δομές δεδομένων. Αναφέρεται ως
ALTER	data definition language (DDL)
DROP	
RENAME	
TRUNCATE	
COMMENT	
GRANT	Παραχωρεί ή αφαιρεί δικαιώματα πρόσβασης στην βάση δεδομένων
REVOKE	και σε δομές της. Αναφέρεται ως data control language (DCL)
COMMIT	Δίνει την δυνατότητα ελέγχου των αλλαγών που γίνονται από τις
ROLLBACK	DMLεντολές. Οι αλλαγές μπορούν να ομαδοποιηθούν σε λογικές
SAVEPOINT	συναλλαγές (logical transactions). Αναφέρεται ως transaction control
	language (TCL)

1.3 To Human Resources (HR) Schema

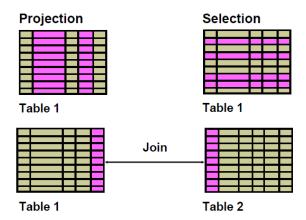

2 Εντολές SQL

2.1 SELECT

2.1.1 Ανάκτηση δεδομένων με την χρήση του SELECT

Για την ανάκτηση δεδομένων από την βάση δεδομένων χρησιμοποιείτε την εντολή SELECT της sql η οποία σας δίνει την δυνατότητα να περιορίσετε και τα πεδία τα οποία εμφανίζονται. Πιο συγκεκριμένα οι δυνατότητες που σας δίνονται με την χρήση του SELECT είναι

Προβολή (projection): με την οποία επιλέγετε να προβάλονται μια ή περισσότερες στήλες (πεδία) της επιλογής σας.

Επιλογή (selection): με την οποία επιλέγετε της γραμμές του πίνακα που επιστρέφονται με το ερώτημα σας. Εδώ μπορούν να εφαρμοστούν διάφορα κριτήρια για τον περιορισμό των γραμμών.

Σύνδεση (joining): με την οποία ανακτούνται δεδομένα που βρίσκονται σε διαφορετικούς συσχετισμένους πίνακες. Μια βασική σύνταξη του SELECT δείχνεται στην παρακάτω εικόνα.

```
SELECT *|{[DISTINCT] column|expression [alias],...}
FROM table;
```

Μπορούμε να επιλέξουμε **όλες τις στήλες** από έναν πίνακα με την χρήση του συμβόλου *. Ένας άλλος τρόπος είναι να γράψουμε τα ονόματα όλων των στηλών του πίνακα αμέσως μετά το SELECT.

SELECT department_id, department_name, manager_id, location_id FROM departments;

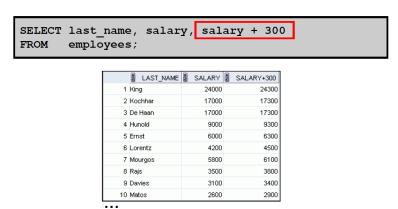
Μπορούμε να επιλέξουμε **ορισμένες στήλες** από έναν πίνακα με την χρήση του συμβόλου γράφοντας τα ονόματα όλων των στηλών χωρισμένα με κόμμα του πίνακα που ενδιαφερόμαστε αμέσως μετά το *SELECT*.

 $SELECT\ location\_id,\ department\_id\ FROM\ departments;$ Στη σύνταξη εντολών SQL, όπως είναι το SELECT, ισχύει ότι οι εντολές δεν είναι case sensitive, ότι μπορούμε να τις γράψουμε σε μια ή περισσότερες γραμμές, ότι οι λέξεις κλειδιά δεν μπορούν να διαχωριστούν μεταξύ γραμμών και ότι τερματίζονται με την χρήση του αγγλικού ερωτηματικού (;).

2.1.2 Χρήση αριθμητικών τελεστών στο SELECT

Κατά την σύνταξη του SELECT μπορούμε να πραγματοποιήσουμε και αριθμητικές πράξεις σε αριθμητικά δεδομένα ή σε ημερομηνίες με την χρήση τελεστών όπως + (πρόσθεση), - (αφαίρεση), * (πολλαπλασιασμός), / (διαίρεση). Η χρήση των τελεστών μπορεί να γίνει σε οποιοδήποτε σημείο εκτός από το FROM.

Παράδειγμα χρήσης αριθμητικών τελεστών είναι το παρακάτω όπου στις τιμές του πεδίου salary προσθέτουμε 300 (έστω ότι θέλουμε να δώσουμε αύξηση 300 ευρώ σε ΟΛΟΥΣ!!!).

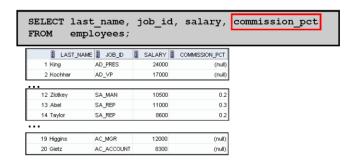
Στην περίπτωση όπου μια αριθμητική παράσταση περιέχει περισσότερους του ενός τελεστές τότε ο πολλαπλασιασμός και η διαίρεση εκτελούνται πρώτοι. Εάν οι τελεστές έχουν την ίδια προτεραιότητα τότε η εκτέλεση γίνεται από αριστερά προς τα δεξιά. Τέλος με την χρήση παρενθέσεων μπορούμε να καθορίσουμε ποιες αριθμητικές παραστάσεις θα εκτελεστούν πρώτες. Για παράδειγμα το αποτέλεσμα των δύο παρακάτω εντολών sql διαφέρει (γιατί;).

SELECT last_name, salary, 12*(salary+100) FROM employees;

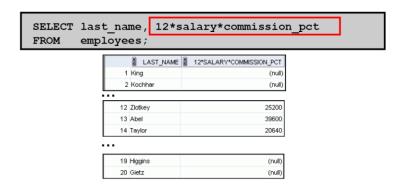
SELECT last_name, salary, 12*salary+100 FROM employees;

2.1.3 Χρήση του NULL στο SELECT

Το *NULL* δηλώνει ότι τιμή μιας στήλης σε μια γραμμή δεν μας είναι διαθέσιμη ή δεν την γνωρίζουμε ή δεν μπορεί να εφαρμοστεί. Διαφέρει από το τιμή μηδέν ή το κενό διάστημα.

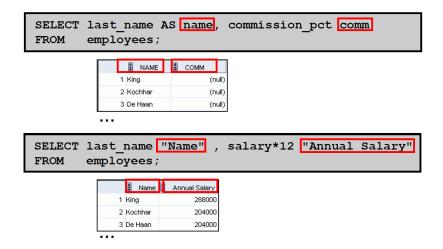

Η χρήση του null σε μια αριθμητική έκφραση μας επιστρέφει πάλι null π.χ.

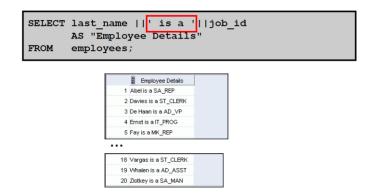
2.1.4 Ψευδώνυμα στηλών στο SELECT

Με τη χρήση των ψευδώνυμων σε στήλες μπορούμε να μετονομάσουμε μια στήλη (κατά την εκτέλεση του *SELECT*). Η λειτουργία αυτή είναι χρήσιμη κατά την εκτέλεση υπολογισμών. Πραγματοποιείτε είτε γράφοντας το ψευδώνυμο αμέσως μετά το όνομα της στήλης που θέλουμε να μετονομάσουμε ή γράφοντας την δεσμευμένη λέξη *AS* και μετά το ψευδώνυμο. Στην περίπτωση που αυτό περιέχει κενά ή ειδικούς χαρακτήρες είναι χρήση διπλών εισαγωγικών (π.χ. "SALARY INCR") οπότε και είναι case sensitive.

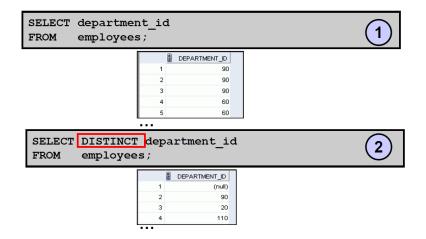

2.1.5 Ο χαρακτήρας συνένωσης, και ο τελεστής DISTINCT

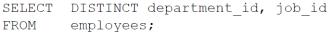
Ο χαρακτήρας συνένωσης δηλώνετε με το σύμβολο // (δύο κάθετες μπάρες) και χρησιμοποιείται για να συνενώσει τιμές στηλών ή χαρακτήρες σε άλλες στήλες (κατά την εκτέλεση του SELECT). Στην περίπτωση που γίνει συνένωση στήλης με NULL τότε το αποτέλεσμα είναι η τιμή της στήλης.

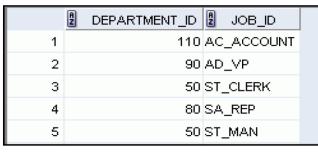

Κατά την εκτέλεση του ερωτήματος η προκαθορισμένη λειτουργία είναι η εμφάνιση όλων των εγγραφών συμπεριλαμβανομένων και των διπλότυπων. Η χρήση του τελεστή DISTINCT μας δίνει την δυνατότητα να απαλείψουμε τις διπλότυπες εγγραφές. Τοποθετούμε τον τελεστή αυτόν αμέσως μετά την δεσμευμένη λέξη SELECT, πχ. SELECT DISTINCT ...

Στην περίπτωση που μετά το *DISTINCT* επιλέξουμε περισσότερες από μια στήλες τότε ο τελεστής λειτουργεί στο συνδυασμό των τιμών αυτών των στηλών.

2.1.6 Ασκήσεις στο SELECT

1. Τα ακόλουθα SELECT εκτελούνται χωρίς σφάλματα;

SELECT last_name, job_id, salary AS Sal FROM employees; (ΣΩΣΤΟ/ΛΑΘΟΣ)

SELECT * FROM job_grades; (ΣΩΣΤΟ/ΛΑΘΟΣ)

2. Η παρακάτω εντολή περιέχει τέσσερα σφάλματα μπορείτε να τα εντοπίσετε;

SELECT employee_id, last_name sal x 12 ANNUAL SALARY FROM employees;

- 3. Μέσα από το pgAdmin ή τον SQL Developer δείτε την δομή και τα δεδομένα των πινάκων DEPARTMENTS, EMPLOYEES. Το τμήμα HR θέλει τα επώνυμα , τον κωδικό θέσης, την ημερομηνία πρόσληψης και τον αριθμό του κάθε εργαζομένου με το πεδίο (στήλη HIRE_DATE να εμφανίζεται με το ψευδώνυμο STARTDATE). Σώστε το ερώτημα αυτό με το όνομα lab_01_05.sql
- 4. Το τμήμα HR θέλει μοναδικά τους κωδικούς θέσεων από τον πίνακα *EMPLOYEES*.

- 5. Το τμήμα HR θέλει καλύτερες περιγραφές στο ερώτημα lab_01_05.sql για αυτό το λόγο δώστε κατάλληλα ονόματα στις στήλες *Emp#*, *Employee*, *Job και Hire Date* αντίστοιχα.
- 6. Το τμήμα ΗR ζητά επίσης μια αναφορά όπου θα φαίνονται όλοι οι υπάλληλοι και οι κωδικοί θέσεων. Εμφανίστε την αναφορά αυτή χρησιμοποιώντας το επίθετο σε συνένωση με τον κωδικό θέσης και ονομάστε τη στήλη *Employee and Title*
- 7. Εμφανίστε όλα τα δεδομένα του πίνακα *EMPLOYEES* χωρίζοντας τις τιμές όλων των πεδίων με κόμμα και ονομάστε την στήλη αυτή *THE_OUTPUT*.

2.2 Περιορισμός (WHERE) και ταξινόμηση εγγραφών (ORDER BY)

2.2.1 $\Sigma \kappa o \pi o \varsigma$

Σκοπός της ενότητας αυτής είναι να μάθουμε πως μπορούμε να περιορίσουμε και να ταξινομήσουμε τις εγγραφές ενός ερωτήματος. Πιο συγκεκριμένα για τον περιορισμό των αποτελεσμάτων θα δούμε την χρήση του WHERE σε συνδυασμό με διάφορους τελεστές σύγκρισης όπως είναι τα =, <=, BETWEEN, IN, LIKE, αλλά και τελεστών για NULL και για λογικούς ελέγχους με AND, OR και NOT.

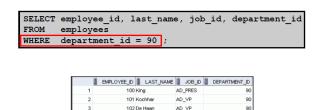
2.2.2 Περιορισμός των εγγραφών που επιλέγονται

Για να περιορίσουμε τις εγγραφές που επιλέγονται χρησιμοποιούμε το WHERE με το οποίο ορίζεται η συνθήκη που πρέπει να επαληθεύουν οι εγγραφές για να εμφανίζονται στο αποτέλεσμα. Ακολουθεί πάντα μετά από το FROM στην σύνταξη του ερωτήματος.

```
SELECT *|{[DISTINCT] column|expression [alias],...}
FROM table
[WHERE condition(s)];
```

Το WHERE μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε για να συγκρίνουμε τιμές στηλών (για τα ονόματα των οποίων ΔΕΝ μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε ψευδώνυμα), αριθμητικές εκφράσεις ή συναρτήσεις και αποτελείται από τρία μέρη: το όνομα της στήλης που θέλουμε να συγκρίνουμε, τον τελεστή σύγκρισης και το όνομα της στήλης, σταθερά ή σύνολο τιμών με τον οποίο γίνεται η σύγκριση.

Για παράδειγμα παρακάτω επιλέγουμε το employee ID, last name, job ID και το department number όλων των υπαλλήλων που ανήκουν στο department 90.

2.2.3 Χρήση Συμβολοσειρών και Ημερομηνιών

Οι συμβολοσειρές και οι ημερομηνίες στο WHERE πρέπει να εμπεριέχονται σε μονά εισαγωγικά (' '). Η αναζήτηση στις συμβολοσειρές είναι case sensitive πράγμα που σημαίνει ότι παίζει ρόλο η χρήση πεζών ή κεφαλαίων. Το παρακάτω ερώτημα $\underline{\delta e v}$ επιστρέφει αποτελέσματα καθώς οι τιμές του $last\_name$ συντάσσονται με συνδυασμό κεφαλαίων και μικρών π.χ. 'Whalen'

SELECT last_name, department_id FROM employees WHERE last_name = 'WHALEN';

Στις ημερομηνίες οι αναζητήσεις πρέπει επίσης να γίνονται με την χρήση μονών εισαγωγικών π.χ.

SELECT last_name FROM employees WHERE hire_date = '17-FEB-96';

2.2.4 Τελεστές σύγκρισης

Operator	Meaning	
=	Equal to	
>	Greater than	
>=	Greater than or equal to	
<	Less than	
<=	Less than or equal to	
<>	Not equal to	
BETWEENAND	Between two values (inclusive)	
IN(set)	Match any of a list of values	
LIKE	Match a character pattern	
IS NULL	Is a null value	

Οι τελεστές σύγκρισης χρησιμοποιούνται στις συνθήκες για την σύγκριση μια έκφρασης με μια τιμή ή μια άλλη έκφραση. Η χρήση τους γίνεται στο *WHERE*

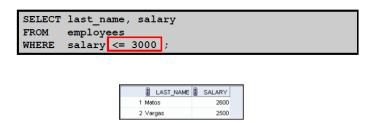
... WHERE expr operator value

```
π.χ.
```

```
... WHERE hire_date = '17-FEB-96';
... WHERE salary > 6000;
... WHERE hire_date < '17-FEB-96';
```

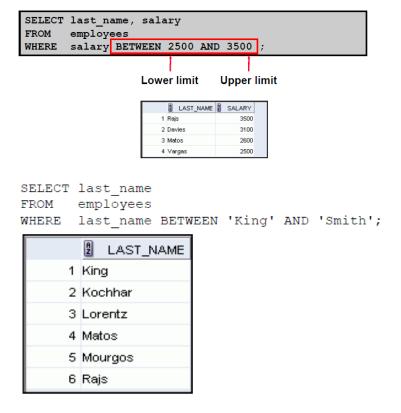
2.2.5 Χρήση Τελεστών Σύγκρισης

Στο παρακάτω παράδειγμα επιλέγουμε το $last\_name$ και το salary από τον πίνακα EMPLOYEES για εκείνους του υπαλλήλους των οποίων ο μισθός είναι μικρότερος ή ίσος με 3000. Παρατηρήστε ότι ορίζεται μια τιμή στο τμήμα του WHERE η οποία συγκρίνεται με τις τιμές που περιέχει η στήλη SALARY του πίνακα.

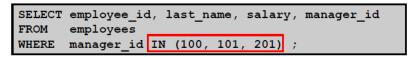

2.2.6 Χρήση του ΒΕΤΨΕΕΝ για αναζητήσεις σε εύρος τιμών

Με την χρήση του BETWEEN μπορεί να γίνει αναζήτηση σε εύρος τιμών για το οποίο καθορίζουμε πρώτο το κάτω και δεύτερο το πάνω όριο. Μπορεί να γίνει ορισμός του εύρους σε αριθμητικές τιμές, σε κείμενο και σε ημερομηνίες π.χ.

2.2.7 Χρήση του ΙΝ για αναζητήσεις σε σύνολο τιμών

Με την χρήση του *IN* μπορεί να γίνει έλεγχος ύπαρξης μιας τιμής σε σύνολο τιμών. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για οποιοδήποτε τύπο δεδομένων και στην περίπτωση των συμβολοσειρών και των ημερομηνιών πρέπει αυτά να περικλείονται σε μονά εισαγωγικά π.χ.

SELECT employee_id, manager_id, department_id

FROM employees

WHERE last_name IN ('Hartstein', 'Vargas');

2.2.8 Χρήση του LIKE για σύγκριση μοτίβων (pattern matching)

```
SELECT first_name
FROM employees
WHERE first_name LIKE 'S%';
```

Με την χρήση του LIKE μπορεί να γίνει σύγκριση με χαρακτήρες μπαλαντέρ (wildcard) σε τιμές οι οποίες μπορεί να είναι κείμενο/αριθμοί ή να συνδυασμός τους με την χρήση του

% το οποίο δηλώνει ύπαρξη μηδέν ή περισσοτέρων χαρακτήρων

_ το οποίο δηλώνει ενός χαρακτήρα (ακριβώς)

Χρήση του LIKE γίνεται σε περιπτώσεις που δεν είναι γνωστή επακριβώς η τιμή την οποία ψάχνουμε, για παράδειγμα στην παραπάνω εικόνα γίνεται αναζήτηση για εκείνους του υπαλλήλους που το όνομα τους ξεκινά με το γράμμα S και μπορεί να περιέχει, στην συνέχεια, οποιοσδήποτε χαρακτήρες και οποιοδήποτε αριθμό χαρακτήρων (χρήση του %).

Υπάρχει η δυνατότητα να γίνει χρήση συνδυασμού των δύο χαρακτήρων μπαλαντέρ (%, _) κατά την αναζήτηση π.χ.

2.2.9 Έλεγχος NULL

Επειδή η τιμή null σημαίνει την απουσία τιμής δεν μπορεί να γίνει η χρήση του τελεστή της ισότητας = και για αυτό τον λόγο χρειαζόμαστε ειδικό τελεστή. Έτσι γα να ελέγξουμε την $(\mu\eta)$ ύπαρξη του null χρησιμοποιούμε τους τελεστές $IS\ NOT\ NULL$ και $IS\ NULL$.

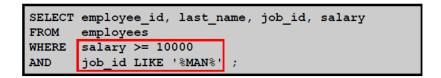
Στο πιο πάνω παράδειγμα αναζητούνται οι υπάλληλοι οι οποίοι δεν έχουν μάνατζερ.

2.2.10 Σύνθεση συνθηκών με την χρήση λογικών τελεστών

Operator	Meaning
AND	Returns TRUE if both component conditions are true
OR	Returns TRUE if either component condition is true
NOT	Returns TRUE if the condition is false

Με την χρήση των λογικών τελεστών μπορούμε να συνδυάσουμε επιμέρους συνθήκες ώστε το τελικό αποτέλεσμα να προκύπτει από την επαλήθευση τους ή την επαλήθευση της αντίστροφής τους. Σε κάθε περίπτωση μια εγγραφή εμφανίζεται στο αποτέλεσμα μόνο εάν η συνολική συνθήκη είναι αληθής, επιστρέφει TRUE. Ο λογικοί τελεστές οι οποίοι είναι διαθέσιμοι στην SQL είναι οι: AND, OR και NOT και στον παραπάνω πίνακα δείχνεται πότε επιστρέφεται αποτέλεσμα ανά τελεστή.

2.2.11 Ο τελεστής ΑΝΟ

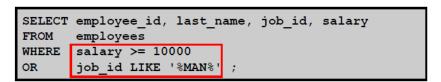

Ο τελεστής AND απαιτεί <u>όλες</u> οι συνθήκες που συμμετέχουν να είναι αληθής, δηλαδή να επιστρέφουν TRUE. Για να γίνει κατανοητό αυτό στο παράδειγμα που δείχνεται επιστρέφονται μόνο εκείνοι οι υπάλληλοι που έχουν μισθό μεγαλύτερο από $10.000 \, \underline{\text{και}} \, \text{των}$ οποίων ο τίτλος εργασίας περιέχει την συμβολοσειρά 'MAN'. Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται τα αποτελέσματα του συνδυασμού δύο συνθηκών με AND.

AND	TRUE	FALSE	NULL
TRUE	TRUE	FALSE	NULL
FALSE	FALSE	FALSE	FALSE
NULL	NULL	FALSE	NULL

2.2.12 Ο τελεστής ΟΚ

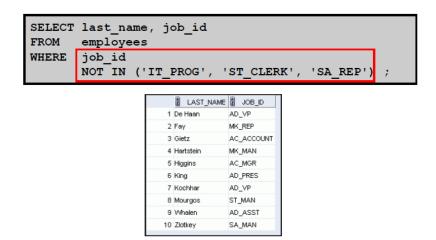

Ο τελεστής OR απαιτεί κάποια από τις συνθήκες που συμμετέχουν να είναι αληθής, δηλαδή να επιστρέφει TRUE. Για να γίνει κατανοητό αυτό στο παράδειγμα που δείχνεται επιστρέφονται εκείνοι οι υπάλληλοι που έχουν μισθό μεγαλύτερο από $10.000 \, \dot{\underline{\eta}}$ των οποίων ο τίτλος εργασίας (job_id) περιέχει την συμβολοσειρά 'MAN'. Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται τα αποτελέσματα του συνδυασμού δύο συνθηκών με OR.

OR	TRUE	FALSE	NULL
TRUE	TRUE	TRUE	TRUE
FALSE	TRUE	FALSE	NULL
NULL	TRUE	NULL	NULL

2.2.13 Ο τελεστής ΝΟΤ

Στο πιο πάνω ερώτημα επιστρέφονται εκείνοι οι υπάλληλοι των οποίων ο τίτλος εργασίας (job_id) $\underline{\delta e v}$ περιέχει την συμβολοσειρά 'IT_PROG','ST_CLERK' και 'SA_REP'. Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται τα αποτελέσματα όταν εφαρμόζεται το NOT.

NOT	TRUE	FALSE	NULL
	FALSE	TRUE	NULL

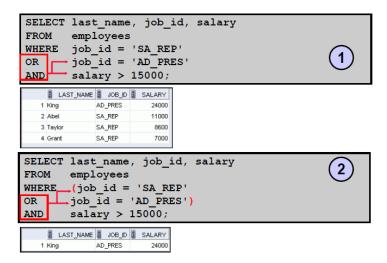
Το NOT μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί με το BETWEEN,LIKE και NULL.

2.2.14 Σειρά εκτέλεσης πράξεων τελεστών

Operator	Meaning
1	Arithmetic operators
2	Concatenation operator
3 Comparison conditions	
4	IS [NOT] NULL, LIKE, [NOT] IN
5	[NOT] BETWEEN
6	Not equal to
7	NOT logical condition
8	AND logical condition
9	OR logical condition

Στον πίνακα φαίνεται η σειρά εκτέλεσης των πράξεων των τελεστών στην περίπτωση που εμφανίζονται στην ίδια έκφραση. Η σειρά αυτή μπορεί να ελεγχθεί με την χρήση παρενθέσεων. Για παράδειγμα το ερώτημα 1 μεταφράζεται ως εξής "Επέλεξε μια εγγραφή στην περίπτωση που ο υπάλληλος έχει τίτλο εργασίας 'AD_PRES' και έχει μισθό μεγαλύτερο από 15.000, ή έχει τίτλο εργασίας 'SA_REP'". Το ερώτημα 2 μεταφράζεται "Επέλεξε μια

εγγραφή στην περίπτωση που ένας υπάλληλος έχει τίτλο εργασίας 'AD_PRES' <u>ή</u> 'SA_REP', και έχει μισθό μεγαλύτερο από 15.000'.

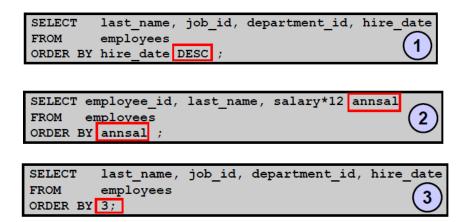
2.2.15 Χρήση του ORDER BY για ταξινόμηση εγγραφών

```
Syntax

SELECT expr
FROM table
[WHERE condition(s)]
[ORDER BY {column, expr, numeric_position} [ASC|DESC]];

In the syntax:
ORDER BY specifies the order in which the retrieved rows are displayed ASC orders the rows in ascending order (this is the default order)
DESC orders the rows in descending order
```

Με την χρήση του $ORDER\ BY$ μπορούν να ταξινομηθούν οι εγγραφές που επιστρέφονται σε ένα ερώτημα είτε με αύξουσα σειρά (ASC), που είναι το προκαθορισμένο, είτε με φθίνουσα (DESC). Το $ORDER\ BY$ τοποθετείται πάντα τελευταίο στην σύνταξη του SELECT και εκτός από το όνομα της στήλης μπορεί να γίνει χρήση έκφρασης, ψευδώνυμου ή αριθμητική θέση της στήλης στο SELECT για να οριστεί η σειρά ταξινόμησης. Τέλος με την χρήση των $NULLS\ FIRST$ και $NULLS\ LAST$ μπορούμε να ορίσουμε αν στην περίπτωση που υπάρχουν NULL αυτά θα εμφανίζονται πρώτα ή τελευταία.

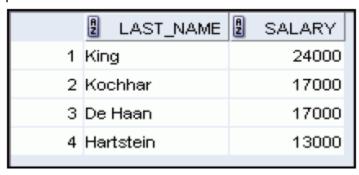


```
SELECT last_name, department_id, salary
FROM employees

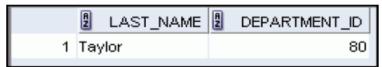
ORDER BY department_id, salary DESC;
```

2.2.16 Ασκήσεις

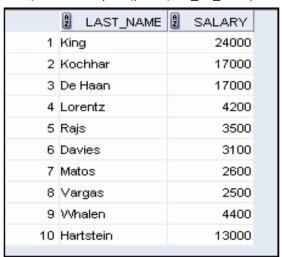
1. Λόγω περικοπών, το τμήμα HR θέλει το επώνυμο και τον μισθό των εργαζομένων που κερδίζουν περισσότερα από 12.000. Σώστε το ερώτημα αυτό με το όνομα lab_02_01.sql.

2. Σε ένα ερώτημα εμφανίστε το επώνυμο και τον αριθμό τμήματος του υπαλλήλου με αριθμό 176.

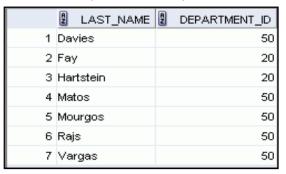
3. Το τμήμα HR θέλει να βρει τους υπαλλήλους με τον μεγαλύτερο και τον μικρότερο μισθό. Τροποποιήστε το ερώτημα lab_02_01.sql έτσι ώστε να προβάλετε το όνομα και τον μισθό όλων των υπαλλήλων των οποίων ο μισθός ΔΕΝ βρίσκεται μεταξύ 5.000 και 12.000. Αποθηκεύστε το ερώτημα ως lab_02_03.sql.

4. Δημιουργήστε ένα ερώτημα στο οποίο θα προβάλετε το επώνυμο, τον αριθμό και την ημερομηνία έναρξης όλων των υπαλλήλων με επώνυμο Matos και Taylor. Ταξινομήστε τα αποτελέσματα με αύξουσα σειρά κατά την ημερομηνία έναρξης.

5. Εμφανίστε το επώνυμο και το αριθμό τμήματος όλων των υπαλλήλων των τμημάτων 20 ή 50 σε αύξουσα σειρά κατά επώνυμο.

6. Τροποποιήστε το ερώτημα lab_02_03.sql έτσι ώστε στο αποτέλεσμα σας να εμφανίζεται το επώνυμο και ο μισθός των υπαλλήλων των οποίων οι αποδοχές είναι μεταξύ 5.000 και 12.000 και οι οποίοι βρίσκονται στο τμήμα 20 ή 50. Ονομάστε τα πεδία *Employee* και *Monthly Salary* αντίστοιχα και σώστε το νέο ερώτημα με όνομα lab_02_06.sql.

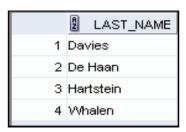
7. Το τμήμα HR θέλει το επώνυμο και την ημερομηνία πρόσληψης όλων των υπαλλήλων που προσλήφθηκαν το 2004.

8. Εμφανίστε το επώνυμο και τον τίτλο εργασίας εκείνων των υπαλλήλων που δεν έχουν μάνατζερ.

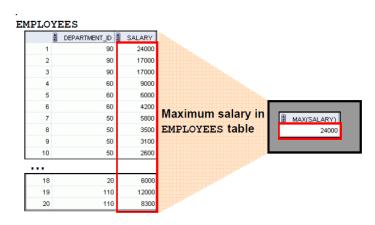
9. Εμφανίστε τα επώνυμα των υπαλλήλων που έχουν ταυτόχρονα "a" και "e" στο επώνυμο τους.

2.3 Συναθροιστικές Συναρτήσεις και Ομαδοποίηση εγγραφών

2.3.1 Γενικά

Οι συναθροιστικές συναρτήσεις είναι συναρτήσεις που παίρνουν ως είσοδο ένα σύνολο από τιμές και επιστρέφουν μια μόνο τιμή.

Η SQL προσφέρει πέντε ενσωματωμένες συναθροιστικές συναρτήσεις

α. Μέσος όρος: avg

β. Ελάχιστο: min

γ. Μέγιστο: **max**

δ. Άθροισμα: **sum**

ε. Καταμέτρηση: count

Η είσοδος στο **sum** και στο **avg** πρέπει να είναι μια συλλογή από αριθμούς, αλλά οι άλλοι τελεστές μπορούν να λειτουργήσουν σε συλλογές μη αριθμητικών τύπων δεδομένων, π.χ. σε συμβολοσειρές.

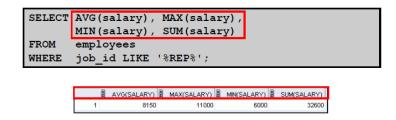
2.3.2 Σύνταξη Συναθροιστικών Συναρτήσεων

```
SELECT group_function(column), ...

FROM table
[WHERE condition]
[ORDER BY column];
```

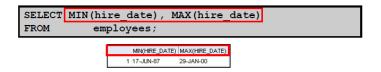
Οι συναθροιστικές συναρτήσεις τοποθετούνται αμέσως μετά το λεκτικό SELECT και μπορούν να χρησιμοποιούνται περισσότερες από μια χωρισμένες με κόμμα. Σημαντικό είναι να θυμόμαστε ότι ΟΛΕΣ οι συναθροιστικές συναρτήσεις αγνοούν τις NULL τιμές.

2.3.3 Χρήση των AVG και SUM συναρτήσεων

Οι συναθροιστικές συναρτήσεις τοποθετούνται αμέσως μετά το λεκτικό SELECT και μπορούν να χρησιμοποιούνται περισσότερες από μια χωρισμένες με κόμμα. Σημαντικό είναι να θυμόμαστε ότι ΟΛΕΣ οι συναθροιστικές συναρτήσεις αγνοούν τις NULL τιμές.

2.3.4 Χρήση των ΜΙΝ και ΜΑΧ συναρτήσεων

Οι συναρτήσεις MIN και MAX μπορούν να χρησιμοποιηθούν με αριθμητικά, αλφαριθμητικά και με ημερομηνίες. Στην παραπάνω εικόνα εμφανίζεται η μικρότερη και μεγαλύτερη ημερομηνία πρόσληψης, ενώ πιο κάτω εμφανίζονται το πρώτο και τελευταίο όνομα των υπαλλήλων με αλφαβητική σειρά

2.3.5 Χρήση της COUNT

Οι συνάρτηση COUNT έχει τρεις μορφές σύνταξης

```
COUNT(*)
COUNT(expr)
COUNT(DISTINCT expr)
```

και για κάθε μια ισχύουν τα παρακάτω. Η COUNT(*) επιστρέφει τον αριθμό των γραμμών ενός πίνακα οι οποίες επαληθεύουν το WHERE σε περίπτωση που υπάρχει συμπεριλαμβανομένων και τον διπλότυπων εγγραφών καθώς και των εγγραφών που περιέχουν NULL τιμές σε κάποιο από τα πεδία τους. Σε αντίθεση το COUNT(expr) επιστρέφει τον αριθμό των $\underline{oyle}$ τιμών των πεδίων που καθορίζονται στο expr.

Το $COUNT(DISTINCT\ expr)$ επιστρέφει τον αριθμό των γραμμών των μοναδικών όχι-NULL τιμών των πεδίων που καθορίζονται στο expr.

Παράδειγμα το παρακάτω ερώτημα επιστρέφει τον αριθμό των υπαλλήλων του τμήματος 50.

```
SELECT COUNT(*)
FROM employees
WHERE department_id = 50;
```

ενώ στο ακόλουθο ερώτημα επιστρέφεται ο αριθμός των <u>όχι-NULL</u> τιμών του πεδίου *commission_pct* του τμήματος 80.

```
SELECT COUNT(commission_pct)
FROM employees
WHERE department_id = 80;
```

και στο πιο κάτω επιστρέφεται ο αριθμός των μοναδικών όχι-NULL τιμών του πεδίου department_id.

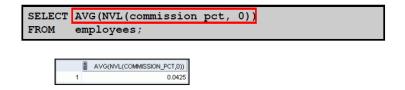
2.3.6 Συναθροιστικές συναρτήσεις και NULL τιμές

Οι συναθροιστικές συναρτήσεις αγνοούν τις NULL τιμές που βρίσκονται στο πεδίο υπολογισμού, για παράδειγμα η μέση τιμή στο πιο κάτω ερώτημα υπολογίζεται με βάση τις τιμές εκείνων των εγγραφών οι οποίες στο πεδίο $commission\_pct$ έχουν έγκυρη τιμή (όχι-NULL αριθμό).

```
SELECT AVG(commission_pct)
FROM employees;

AVG(commission_pct)
1 0.2125
```

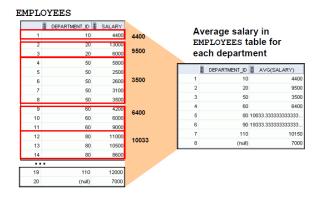
Για να μπορεί να γίνει χρήση και των εγγραφών οι οποίες περιέχουν NULL υπάρχει στην Oracle η συνάρτηση NVL με την οποία μπορούμε να χειριστούμε τα NULLS .

Στην περίπτωση αυτή όσες εγγραφές έχουν *NULL* στην τιμή της στήλης πεδίο *commission_pct* υπολογίζονται σαν να έχουν 0.

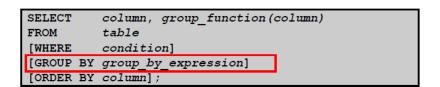
Αντίστοιχες συναρτήσεις χειρισμού των NULLS υπάρχουν και σε άλλα συστήματα. Για παράδειγμα στον SQL Server υπάρχει η ISNULL, στην MySQL υπάρχει η IFNULL, στην Postgres υπάρχει η COALESCE κ.ο.κ.

2.3.7 Ομαδοποίηση δεδομένων

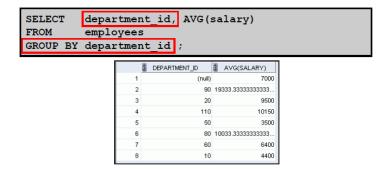

Μέχρι στιγμής στα παραδείγματα που αναφερθήκαμε οι συναθροιστικές συναρτήσεις αναφέρθηκαν τον πίνακα σαν ένα μεγάλο σύνολο για την ομαδοποίηση των δεδομένων. Η συνθήκη αυτή δεν επαρκεί καθώς υπάρχουν περιπτώσεις όπου θέλουμε να συναθροίσουμε πολλές διαφορετικές ομάδες δεδομένων. Η απαίτηση αυτή μπορεί να καλυφθεί με την χρήση της έκφρασης *GROUP BY* που θα μελετήσουμε παρακάτω.

2.3.8 Ομαδοποίηση δεδομένων με χρήση της έκφρασης GROUP BY

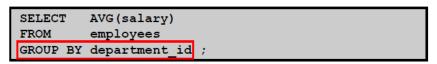
Μπορούμε να κάνουμε χρήση της έκφρασης $GROUP\ BY$ για να ομαδοποιήσουμε τις εγγραφές ενός πίνακα σε ομάδες <u>και</u> με την χρήση συναθροιστικών συναρτήσεων να εξάγουμε συγκεντρωτική πληροφορία για τις ομάδες αυτές π.χ.

Στο πιο πάνω παράδειγμα υπολογίζεται ο μέσος μισθός (εφαρμογή συναθροιστικής συνάρτησης) ανά τμήμα (ομαδοποίηση). Κατά την χρήση του *GROUP BY* η σειρά εκτέλεσης έχει ως εξής:

- Η έκφραση *SELECT* ορίζει τα πεδία που πρέπει να ανακτηθούν και είναι:
  - ο Ο αριθμός του τμήματος στον πίνακα ΕΜΡLΟΥΕΕS
  - Ο μέσος όρος των μισθών των ομάδων έτσι όπως καθορίζονται στην έκφραση GROUP BY
- Η έκφραση FROM καθορίζει τους πίνακες τους οποίους θα χρησιμοποιήσει το ερώτημα: EMPLOYEES
- Η έκφραση WHERE καθορίζει τους τις εγγραφές που θα ανακτηθούν, όμως στο παράδειγμα μας επειδή απουσιάζει θα ανακτηθούν όλες οι εγγραφές.
- Η έκφραση GROUP BY καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να ανακτηθούν οι εγγραφές. Πιο συγκεκριμένα τα αποτελέσματα ομαδοποιούνται κατά αριθμό τμήματος (department_id) έτσι ώστε να εφαρμοστεί η συνάρτηση AVG στο πεδίο του μισθού (salary) για τον υπολογισμό του μέσου μισθού.

Να σημειωθεί ότι η χρήση της *GROUP BY* σε κάποιο πεδίο δεν απαιτεί το πεδίο αυτό να βρίσκεται στην έκφραση του *SELECT*. Για παράδειγμα όπως φαίνεται στο παρακάτω ερώτημα επιστρέφεται ο μέσος μισθός ανά τμήμα χωρίς όμως να φαίνεται ο αριθμός τμήματος. Στην πράξη βέβαια το αποτέλεσμα αυτό δεν είναι καθόλου πρακτικό.

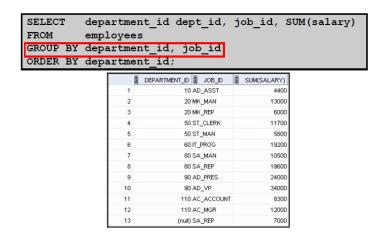
EMPLOYEES Add the salaries in the EMPLOYEES table for each job, grouped by DEPARTMENT_D DOB_D SALARY department. 20 MK_MAN 13000 20 MK_REP 6000 50 ST MAN 5800 20 MK MAN 13000 50 ST CLERK 2500 20 MK_REP 6000 50 ST_CLERK 2600 50 ST_CLERK 11700 50 ST_CLERK 3100 50 ST_MAN 5800 50 ST_CLERK 60 IT_PROG 60 IT_PROG 80 SA_MAN 60 IT_PROG 6000 80 SA_REP 19600 11 60 IT PROG 9000 90 AD_PRES 24000 12 80 SA_REP 11000 10 90 AD VP 34000 13 80 SA MAN 10500 110 AC_ACCOUNT 11 8300 80 SA_REP 8600 110 AC_MGR 12 12000 (null) SA_REP 7000 110 AC_MGR 12000

2.3.9 Χρήση της έκφρασης GROUP BY με περισσότερα του ενός πεδία

(null) SA_REP

Υπάρχουν περιπτώσεις όπου απαιτείται να δούμε συναθροίσεις για ομαδοποιήσεις μέσα σε ομαδοποιήσεις. Στην παραπάνω εικόνα εμφανίζεται ο συνολικός μισθός κάθε εργασίας ανά τμήμα. Ο πίνακας EMPLOYEE ομαδοποιείται αρχικά ανά τμήμα και στην συνέχεια μέσα στην ομαδοποίηση αυτή γίνεται ομαδοποίηση ανά εργασία. Για παράδειγμα στο τμήμα 50 ομαδοποιούνται οι υπάλληλοι με εργασία ST_CLERK και υπολογίζεται για αυτούς ο συνολικός μισθός.

Η σύνταξη του $GROUP\ BY$ με περισσότερα του ενός πεδία για την δημιουργία ομάδων και υποομάδων στα δεδομένα δείχνεται παρακάτω. Γίνεται με την τοποθέτηση των ονομάτων των στηλών που μας ενδιαφέρουν διαχωρισμένα με κόμμα αμέσως μετά το $GROUP\ BY$. Πρόσθετα μπορούμε να καθορίσουμε την σειρά ταξινόμησης των αποτελεσμάτων χρησιμοποιώντας κάποια στήλη του $GROUP\ BY$ στην έκφραση του $ORDER\ BY$.

Στο SELECT του παραδείγματος αρχικά οι εγγραφές ομαδοποιούνται ανά τμήμα $(department\_id)$ και στην συνέχεια ανά εργασία (job_id) σε κάθε τμήμα. Με αυτό τον τρόπο η συνάρτηση SUM εφαρμόζεται στο πεδίο salary για όλες τις εργασίες σε κάθε τμήμα.

2.3.10 Σφάλματα και περιορισμοί στην εφαρμογή ομαδοποιήσεων

Κατά την σύνταξη ερωτημάτων με συναθροιστικές συναρτήσεις και μεμονωμένες στήλες στο SELECT, είναι απαραίτητη η ύπαρξη του $GROUP\ BY$ που θα περιλαμβάνει τις μεμονωμένες στήλες. Στην περίπτωση που λείπει το $GROUP\ BY$ συνήθως εμφανίζεται μήνυμα σφάλματος "not a single-group function". Π .χ.

```
SELECT department_id, COUNT(last_name)
FROM employees;

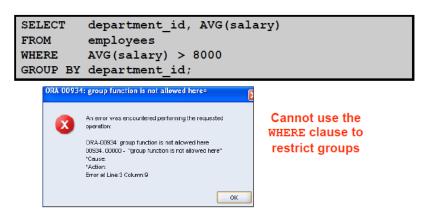
ORA-00937: not a single-group group function count the last names for each department id.
```

Σφάλμα επίσης έχουμε στην περίπτωση που εμφανίζονται ονόματα στηλών στο τμήμα του SELECT μαζί με τις συναθροιστικές συναρτήσεις και αυτές οι στήλες δεν εμφανίζονται στο τμήμα $GROUP\ BY$ του ερωτήματος. Π.χ.

```
SELECT department_id, job_id, COUNT(last_name)
FROM employees
GROUP BY department_id;

Either add job_id in the GROUP BY or remove the job_id column from the SELECT list.
```

Η χρήση των συναθροιστικών συναρτήσεων ΔEN μπορεί να γίνει στο τμήμα του WHERE ώστε να περιορίσουμε ομάδες εγγραφών. Π.χ.

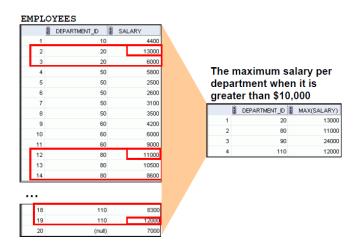

Για τον σκοπό αυτό υπάρχει η έκφραση HAVING. Για να εφαρμόσουμε λοιπόν επιτυχημένα το ερώτημα της παραπάνω εικόνας, με το οποίο προσπαθούμε να περιορίσουμε τα αποτελέσματα σε εκείνα μόνο τα τμήματα με μέσο μισθό μεγαλύτερο των 8.000, η σωστή σύνταξη έχει ως εξής

```
SELECT department_id, AVG(salary)
FROM employees
GROUP BY department_id
HAVING AVG(salary) > 8000;
```

	A	DEPARTMENT_ID	A	AVG(SALARY)
1		90	193	333.3333333333333333
2		20		9500
3		110		10150
4		80	100	33.33333333333333

2.3.11 Περιορισμός αποτελεσμάτων ομαδοποιήσεων με το HAVING

Με την χρήση του *HAVING* μπορούμε να περιορίσουμε τα αποτελέσματα των ομαδοποιήσεων όπως ακριβώς και με την χρήση του WHERE στις εγγραφές. Έτσι για να βρούμε τον μεγαλύτερο μισθό ανά τμήμα για αυτά τα τμήματα που έχουν μέγιστο μισθό μεγαλύτερο από 10.000 πρέπει να γίνουν τα ακόλουθα:

- 1. Να βρούμε τον μέγιστο μισθό για κάθε τμήμα (ομαδοποίηση)
- 2. Να περιορίσουμε τις ομάδες μόνο για εκείνα τα τμήματα με μέγιστο μισθό μεγαλύτερο των 10.000

Παρατηρήστε ότι σύμφωνα με τον πρόχειρο αυτό αλγόριθμο οι ομαδοποιήσεις και οι υπολογισμοί των συναθροιστικών συναρτήσεων που τυχόν συμμετέχουν εφαρμόζονται πρώτα στα δεδομένα και στην συνέχεια τα αποτελέσματα περιορίζονται με το HAVING. Η σύνταξη του HAVING έχει ως εξής

```
SELECT column, group_function

FROM table

[WHERE condition]

[GROUP BY group_by_expression]

[HAVING group_condition]

[ORDER BY column];
```

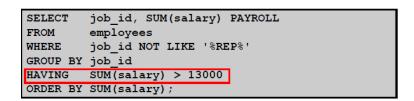
με την έκφραση $group\_condition$ να εμφανίζει μόνο εκείνες τις ομάδες των αποτελεσμάτων για τις οποίες είναι αληθής.

2.3.12 Παραδείγματα χρήσης του ΗΑΥΙΝG

SELECT department_id, AVG(salary)
FROM employees
GROUP BY department_id
HAVING max(salary)>10000;

	A	DEPARTMENT_ID	AVG(SALARY)
1		90	19333.33333333333333
2		20	9500
3		110	10150
4		80	10033.33333333333333

Με το πιο πάνω ερώτημα επιστρέφονται <u>ΜΟΝΟ</u> εκείνα τα τμήματα και ο μέσος μισθός των υπαλλήλων τους για τα οποία ο μέγιστος μισθός είναι μεγαλύτερος από 10.000. Πιο κάτω εμφανίζεται η εργασία καθώς και το σύνολο των μισθών για όσες εργασίες έχουν μισθολόγιο πάνω από 13.000. Εδώ εξαιρούνται οι sales representatives (%REP%) ενώ η ταξινόμηση των αποτελεσμάτων γίνεται με βάση το σύνολο των μισθών.

2.3.13 Φωλευμένες συναθροιστικές συναρτήσεις

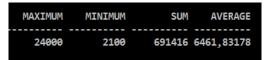

Όπως δείχνεται στην εικόνα μπορεί να γίνει εμφώλευση συναθροιστικών συναρτήσεων (μέχρι 2). Στο παράδειγμα υπολογίζεται ο μέσος μισθός κάθε τμήματος και στην συνέχεια εμφανίζεται ο μέγιστος μέσος μισθός.

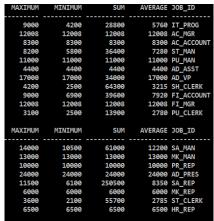
2.3.14 Ασκήσεις

1. Οι συναθροιστικές συναρτήσεις παράγουν ένα αποτέλεσμα ανά ομάδα (True/False).

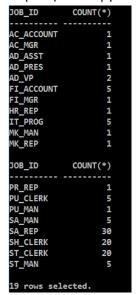
- 2. Οι συναθροιστικές συναρτήσεις λαμβάνουν υπόψη τα *NULLS* κατά τον υπολογισμό του αποτελέσματος (True/False).
- 3. Το τμήμα HR χρειάζεται μια αναφορά στην οποία θα εμφανίζεται ο μεγαλύτερος, ο μικρότερος, το σύνολο και ο μέσος μισθός όλων των υπαλλήλων. Ονομάστε τα αντίστοιχα πεδία με *Maximum*, *Minimum*, *Sum και Average*. Σώστε το ερώτημα σας σαν lab_05_04.sql.

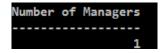
4. Τροποποιήστε το ερώτημα lab_05_04.sql έτσι ώστε να επιστρέφει το μεγαλύτερο, το μικρότερο, το σύνολο, το μέσο μισθό και την εργασία όλων των υπαλλήλων ανά εργασία. Σώστε το νέο ερώτημα με όνομα lab_05_05.sql

5. Βρείτε τον αριθμό τον υπαλλήλων με την ίδια εργασία.

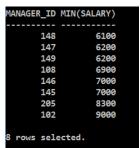
6. Βρείτε τον αριθμό των managers και ονομάστε το πεδίο που θα παραχθεί *Number of Managers*. **Σημείωση:** Χρησιμοποιήστε την στήλη *manager_id* για να βρείτε τους managers.

7. Βρείτε την διαφορά μεταξύ του υψηλότερου και χαμηλότερου μισθού. Ονομάστε το πεδίο *DIFFERENCE*.

8. Δημιουργήστε ένα ερώτημα με το οποίο θα φαίνονται ο αριθμός του μάνατζερ και ο μισθός του χαμηλότερα αμειβόμενου υπαλλήλου αυτού του μάνατζερ. Εξαιρέστε τους υπαλλήλους που δεν έχουν μάνατζερ καθώς και τις περιπτώσεις όπου ο χαμηλότερος μισθός είναι μικρότερος από 6.000. Τέλος ταξινομήστε το αποτέλεσμα ανά μισθό.

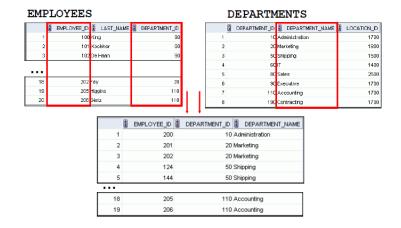
9. **[Extra Challenge]** Εμφανίστε τον αριθμό των υπαλλήλων και το έτος για τους υπαλλήλους εκείνους οι οποίοι προσελήφθησαν το 2005, 2006, 2007 και 2008. Ονομάστε τα πεδία number_of_employees και the_year αντίστοιχα. **Σημείωση:** Μπορείτε (στην Oracle) να απομονώσετε το έτος από μια ημερομηνία ως εξής select extract(year from hire_date) the_year from employees.

2.4 Σύνδεση πινάκων

2.4.1 Γενικά

Σε πολλές περιπτώσεις υπάρχουν απαιτήσεις που προϋποθέτουν τον συνδυασμό των δεδομένων από διαφορετικούς πίνακες. Για παράδειγμα, στην παρακάτω εικόνα δημιουργείτε μια αναφορά η οποία συνδυάζει τους πίνακες ΕΜΡLΟΥΕΕS και DEPARTENTS έτσι ώστε να εμφανίσει το ID από τον πίνακα ΕΜΡLΟΥΕΕS, το department id από τον πίνακα ΕΜΡLΟΥΕΕS ή DEPARTMENTS και το department name από τον πίνακα DEPARTMENTS. Για να εμφανιστεί αυτή η πληροφορία θα πρέπει να χρησιμοποιήσουμε ένα τρόπο σύνδεσης αυτών των πινάκων.

Η αντίστοιχη θεωρία παρουσιάστηκε στην Σχεσιακή Άλγεβρα στην ενότητα της σύνδεσης των πινάκων.

2.4.2 Σύνταζη των ερωτημάτων σύνδεσης πινάκων (SQL:1999 πρότυπο)

Η σύνταξη για την σύνδεση πινάκων σύμφωνα με το πρότυπο SQL:1999 δείχνεται παρακάτω όπου το

```
SELECT table1.column, table2.column

FROM table1

[NATURAL JOIN table2] |

[JOIN table2 USING (column_name)] |

[JOIN table2

ON (table1.column_name = table2.column_name)] |

[LEFT|RIGHT|FULL OUTER JOIN table2

ON (table1.column_name = table2.column_name)] |

[CROSS JOIN table2];
```

table 1.column δηλώνει τον πίνακα και την στήλη από την οποία θα αντληθούν δεδομένα

το ΝΑΤURAL JOIN συνδέει δύο πίνακες βασιζόμενο στο ίδιο όνομα στήλης

το JOIN table 2 USING column_name δηλώνει μια σύνδεση ισότητας βασιζόμενη στο όνομα της στήλης

το JOIN table 2 ON table 1.column_name = table 2.column_name πραγματοποιεί σύνδεση ισότητας βασιζόμενη στην συνθήκη της έκφρασης ΟΝ

τα LEFT/RIGHT/FULL OUTER χρησιμοποιούνται για τις εξωτερικές συνδέσης

το CROSS JOIN χρησιμοποιείται για την παραγωγή καρτεσιανού γινομένου

2.4.3 Μετονομασία κατά την σύνδεση πινάκων

Κατά την σύνδεση δύο ή περισσότερων πινάκων δημιουργείται η ανάγκη προσδιορισμού των στηλών με την χρήση του ονόματος του πίνακα από τον οποίο προέρχονται ως πρόθεμα για την αποφυγή συγχύσεων. Για παράδειγμα κατά την σύνδεση των πινάκων Hands on 03

DEPARTMENTS και EMPLOYEES χωρίς την χρήση προθέματος στην στήλη DEPARTMENT_ID δεν θα ήταν κατανοητό από πού προέρχεται. Η ανάγκη αυτή δεν υπάρχει όταν στους πίνακες που χρησιμοποιούμε δεν υπάρχουν στήλες με κοινά ονόματα.

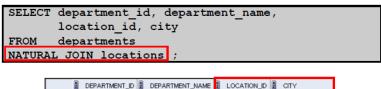
Μια άλλη δυνατότητα που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε κατά την εκτέλεση ενός ερωτήματος, και όχι μόνο κατά την σύνδεση πινάκων, είναι αυτή της μετονομασίας ενός πίνακα. Η ενέργεια αυτή είναι ιδιαίτερα χρήσιμη όταν τα ονόματα των πινάκων είναι μεγάλα. Π.χ.

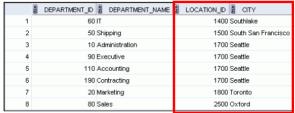
```
SQL> select e.employee_id, d.department_name
2 from employees e JOIN departments d
3 using (department_id);
```

εδώ ο πίνακας EMPLOYEES μετονομάζεται σε e και ο πίνακας DEPARTMENTS σε d ενώ ταυτόχρονα γίνεται χρήση προθεμάτων στις στήλες που επιλέγονται.

2.4.4 Φυσική σύνδεση πινάκων

Με την φυσική σύνδεση μπορούν να συνδεθούν δύο πίνακες με βάση τις στήλες τους οι οποίες έχουν κοινά ονόματα και τύπους. Η ενέργεια αυτή μπορεί να γίνει με την χρήση της έκφρασης $NATURAL\ JOIN$ και επιστρέφει όλες εκείνες τις εγγραφές που έχουν ίδιες τιμές σε όλες τις κοινές στήλες.

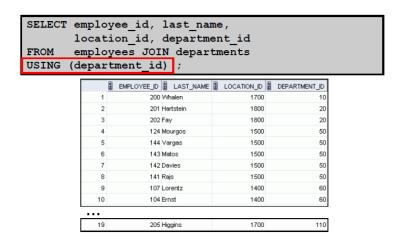

Στο παραπάνω παράδειγμα ο πίνακας *LOCATIONS* συνδέεται με φυσική σύνδεση με τον πίνακα *DEPARTMENTS* μέσω της μοναδικής κοινής στήλης τους, την *LOCATION_ID*. Κατά την φυσική σύνδεση μπορεί να γίνει ταυτόχρονα χρήση και άλλων εκφράσεων που έχουμε δει όπως π.χ του *WHERE*

```
SELECT department_id, department_name,
location_id, city
FROM departments
NATURAL JOIN locations
WHERE department id IN (20, 50);
```

2.4.5 Σύνδεση πινάκων με την χρήση του USING

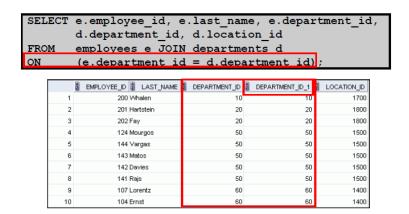
Κατά την σύνδεση πινάκων όπου υπάρχουν στήλες με κοινά ονόματα αλλά διαφορετικούς τύπους, η σύνδεση μπορεί να γίνει με την χρήση της έκφρασης USING με την οποία καθορίζουμε ποια (μόνο μια) από τις στήλες θα συμμετέχει. Για παράδειγμα συνδέουμε τους πίνακες EMPLOYEES και DEPARTMENTS μέσω του $department_id$.

2.4.6 Σύνδεση πινάκων με την χρήση του ΟΝ

Κατά την σύνδεση πινάκων με την χρήση της έκφρασης *ON* μας δίνεται η δυνατότητα να ορίσουμε εκείνες τις στήλες που συμμετέχουν στην σύνδεση αλλά και ορίσουμε και άλλου είδους σύνδεση εκτός από σύνδεση ισότητας. Επίσης βοηθά στο να γίνεται το ερώτημα ευκολότερα κατανοητό.

Στην περίπτωση όπου οι συνδεόμενοι πίνακες έχουν ίδια ονόματα στηλών είναι απαραίτητη η χρήση προθέματος με τον όνομα ή την μετονομασία του πίνακα. Μια τέτοια περίπτωση δείχνεται πιο κάτω και αφορά το πεδίο department_id.

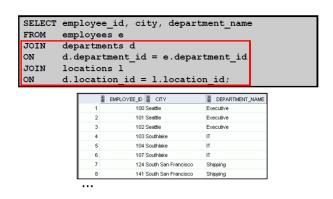

Πέρα από αυτό όμως, με το ON δίνεται η δυνατότητα να γίνει σύνδεση σε στήλες με διαφορετικά ονόματα, αλλά και σύνδεση σε περισσότερους από δύο πίνακες. Για παράδειγμα συνδέουμε τους πίνακες EMPLOYEES και DEPARTMENTS μέσω του πεδίου

Hands on 03

department_id και τους πίνακες DEPATMENTS και LOCATIONS για να ανακτήσουμε την πληροφορία που θέλουμε από κάθε πίνακα.

Σύμφωνα με το πρότυπο SQL:1999 οι συνδέσεις πραγματοποιούνται <u>από αριστερά προς τα δεξιά</u> οπότε η πρώτη σύνδεση είναι *EMPLOYEES JOIN DEPARTMENTS*. Η δεύτερη σύνδεση μπορεί να δημιουργήσει σύνδεση μεταξύ οποιονδήποτε διαθέσιμων πινάκων, στην περίπτωση μας μεταξύ *DEPARTMENTS* και *LOCATIONS*.

Με το ερώτημα αυτό βρίσκουμε το ID κάθε υπαλλήλου, το όνομα του τμήματος που ανήκει καθώς και το όνομα της πόλης στην οποία ανήκει το τμήμα. Το ίδιο αποτέλεσμα με την χρήση του *USING* θα μπορούσε να παραχθεί με το ερώτημα:

```
SELECT e.employee_id, l.city, d.department_name
FROM employees e
JOIN departments d
USING (department_id)
JOIN locations l
USING (location id)
```

Στη σύνταξη της σύνδεσης μπορούμε επίσης να χρησιμοποιήσουμε το WHERE ή το AND για την εφαρμογή πρόσθετων συνθηκών που μας ενδιαφέρουν. Για παράδειγμα για να βρούμε την πληροφορία μόνο για τους υπαλλήλους με μάνατζερ = 149 μπορούμε να γράψουμε μια από τις παρακάτω ισοδύναμες εκφράσεις.

```
SELECT e.employee_id, e.last_name, e.department_id, d.department_id, d.location_id

FROM employees e JOIN departments d

ON (e.department_id = d.department_id)

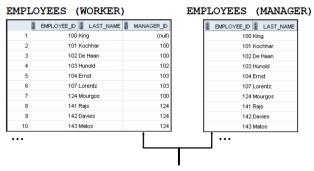
AND e.manager id = 149;
```

```
SELECT e.employee_id, e.last_name, e.department_id, d.department_id, d.location_id

FROM employees e JOIN departments d
ON (e.department_id = d.department_id)

WHERE e.manager_id = 149;
```

2.4.7 Σύνδεση πίνακα με τον εαυτό του με την χρήση του ΟΝ

MANAGER_ID in the WORKER table is equal to EMPLOYEE ID in the MANAGER table.

Σε κάποιες περιπτώσεις για να εξάγουμε την πληροφορία που θέλουμε είναι απαραίτητη η σύνδεση ενός πίνακα με τον εαυτό του. Για παράδειγμα για να βρούμε το όνομα του μάνατζερ κάθε εργαζόμενου είναι απαραίτητο να συνδέσουμε τον πίνακα *EMPLOYEES* με τον εαυτό του. Έτσι στην περίπτωση που θέλουμε να βρούμε τον μάνατζερ του υπαλλήλου *Lorentz's* θα χρειαστεί:

- Να βρούμε τον *Lorentz* με αναζήτηση στο πεδίο *LAST_NAME*
- Να βρούμε τον αριθμό του μάνατζερ του από το πεδίο *MANAGER_ID*. Είναι 103.
- Να βρούμε το όνομα του υπαλλήλου (μάνατζερ) με αριθμό, EMPLOYEE_ID=103,
   από το πεδίο LAST_NAME. Τελικά ο Hunold είναι ο μάνατζερ του Lorentz.

Όπως γίνεται κατανοητό με την διαδικασία αυτή προσπελαύνουμε τον πίνακα δύο φορές και αυτό μπορεί να γίνει με την χρήση του ON όπως φαίνεται στο παράδειγμα μας.

```
SQL> select worker.last_name employee, manager.last_name manager

2 from employees worker JOIN employees manager

3 on worker.manager_id = manager.employee_id

4 and worker.last_name='Lorentz';

EMPLOYEE MANAGER

Lorentz Hunold
```

2.4.8 Συνδέσεις μεταζύ πινάκων με την χρήση και άλλων τελεστών

*Πριν την εκτέλεση της ενότητας αυτής συνδεθείτε μέσα από τον $SQL\ Developer$ σαν χρήστης HR στην $B\Delta$ και πάρτε με αντιγραφή – επικόλληση τις πιο κάτω εντολές:

REM Create the JOB_GRADES table that will show different SALARY GRADES

REM depending on employee's SALARY RANGE

Prompt ***** Creating JOB GRADES table ....

Hands on 03

```
CREATE TABLE job_grades (
                       CHAR(1),
grade_level
                NUMBER(8,2) NOT NULL,
lowest_sal
highest_sal
                NUMBER(8,2) NOT NULL
);
ALTER TABLE job_grades
ADD CONSTRAINT jobgrades_grade_pk PRIMARY KEY (grade);
Prompt ***** Populating JOB_GRADES table ....
INSERT INTO job_grades VALUES
        ('A'
        ,1000
        ,2999
        );
INSERT INTO job_grades VALUES
        ('B'
        ,3000
        ,5999
        );
INSERT INTO job_grades VALUES
        ('C'
        ,6000
        ,9999
        );
```

4 Hunold

7 Mourgos

8 Rais

5 Ernst

9000

6000

4200

5800

3500

INSERT INTO job_grades VALUES ('D' ,10000 ,14999); INSERT INTO job_grades VALUES ('E' ,15000 ,24999); INSERT INTO job_grades VALUES ('F' ,25000 ,40000); COMMIT; Prompt ***** END OF SCRIPT .... **EMPLOYEES** JOB GRADES LAST_NAME SALARY 24000 GRADE_LEVEL | LOWEST_SAL | HIGHEST_SAL 2 Kochhai 17000 2 B 17000 3000 5999 3 De Haan 6000

Αφού εκτελέσετε τις πιο πάνω εντολές θα μελετήσετε την δυνατότητα της σύνδεσης πινάκων με την χρήση και τελεστών πέρα από την ισότητα (noequijoin). Για το παράδειγμα μας θα χρησιμοποιήσουμε στους πίνακες EMPLOYEES και JOB_GRADES με σκοπό να βαθμολογήσουμε κάθε υπάλληλο βασιζόμενοι στην κλίμακα που προκύπτει από την ταξινόμηση του μισθού του μεταξύ LOWEST_SAL και HIGHEST_SAL (πίνακας

3 C

4 D

5 E

6 F

9999

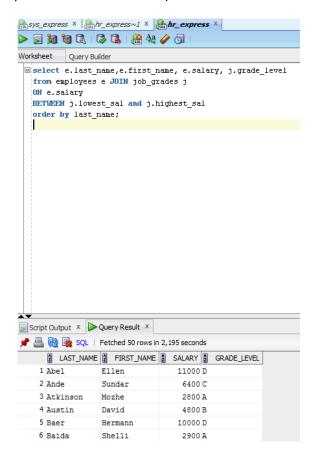
14999

40000

10000

25000

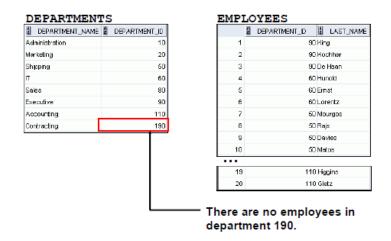
Hands on 03 41 JOB_GRADES). Για να γίνει αυτή η σύγκριση δεν χρησιμοποιούμε τον τελεστή της ισότητας (=) όπως δείχνεται παρακάτω αλλά τον τελεστή BETWEEN.

Από το αποτέλεσμα που προκύπτει βλέπουμε ότι κάθε υπάλληλος εμφανίζεται <u>MONO</u> μία φορά στο αποτέλεσμα χωρίς να επαναλαμβάνεται. Αυτό συμβαίνει για δύο λόγους:

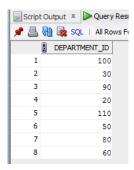
- Καμία εγγραφή με βάση τις τιμές της στα πεδία LOWEST_SAL, HIGHEST_SAL στον πίνακα JOB_GRADES δεν υπερκαλύπτει την άλλη. Με αυτό τον τρόπο ο μισθός ενός υπαλλήλου μπορεί να βρίσκεται στα όρια που ορίζονται από μια μόνο εγγραφή.
- Οι μισθοί όλων των υπαλλήλων βρίσκονται μεταξύ των ορίων του πίνακα JOB_GRADES. Αυτό σημαίνει ότι κανένας υπάλληλος δεν κερδίζει λιγότερα από την χαμηλότερη τιμή του LOWEST_SAL ή περισσότερα από την υψηλότερη τιμή του HIGHTEST_SAL.

2.4.9 Συνδέσεις μεταζύ πινάκων με εζωτερικές συνδέσεις

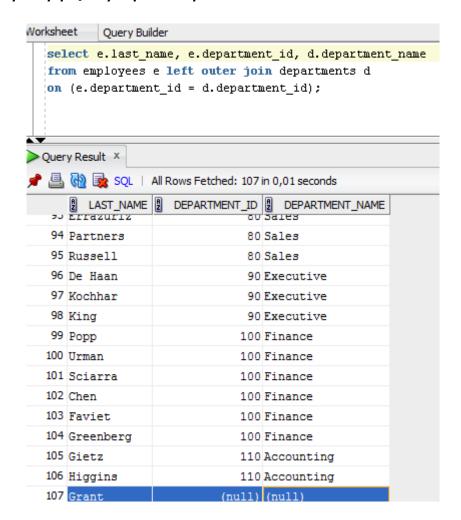

Στην περίπτωση που συνδέσουμε τους πίνακες *EMPLOYEES* και *DEPARTMENTS* το τμήμα με τον νούμερο π.χ. 190 δεν θα εμφανιστεί καθώς δεν υπάρχει κανένας υπάλληλος σε αυτό. Για την αποφυγή απώλειας πληροφορίας μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε την εξωτερική σύνδεση ως τρόπο σύνδεσης πινάκων.

SELECT DISTINCT department_id FROM employees e NATURAL JOIN departments d;

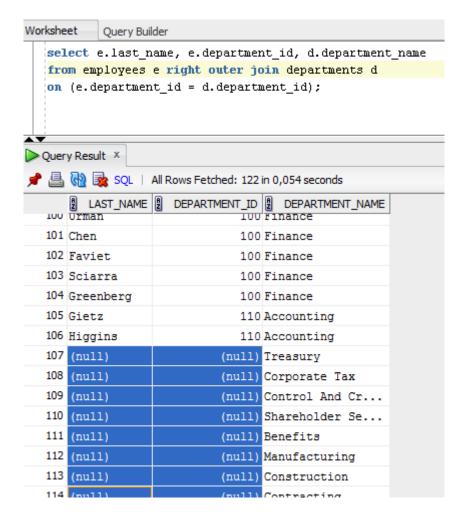

2.4.10 Αριστερή εξωτερική σύνδεση

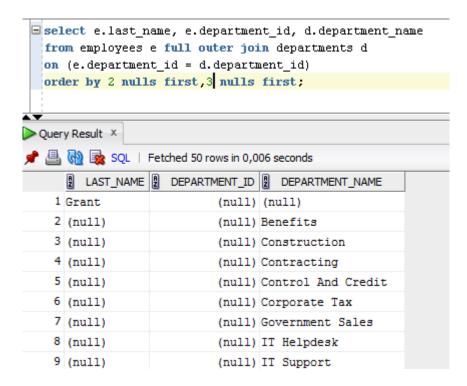
Με το ερώτημα αυτό εμφανίζονται όλες οι εγγραφές του πίνακα EMPLOYEES ακόμη και αν δεν υπάρχει το τμήμα του υπαλλήλου στον πίνακα DEPARTMENTS.

2.4.11 Δεζιά εξωτερική σύνδεση

Με το ερώτημα αυτό εμφανίζονται όλες οι εγγραφές του πίνακα DEPARTMENTS ακόμη και αν δεν έχει υπάλληλο από τον πίνακα EMPLOYEES.

2.4.12 Πλήρης εξωτερική σύνδεση

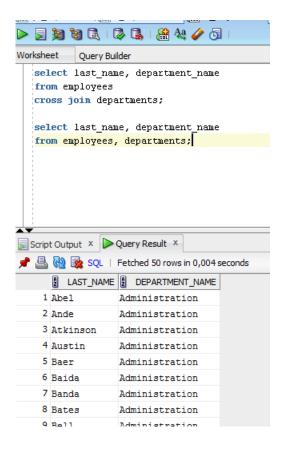
Με το ερώτημα αυτό εμφανίζονται τόσο όλες οι εγγραφές του πίνακα *DEPARTMENTS* όσο και όλες οι εγγραφές του *EMPLOYEES* με την συμπλήρωση NULL όπου χρειάζεται.

2.4.13 Καρτεσιανό γινόμενο

Σε περιπτώσεις όπου η συνθήκη της συνένωσης είναι εσφαλμένη ή παραλείπεται εσκεμμένα το αποτέλεσμα είναι η δημιουργία καρτεσιανού γινομένου όπου όλες οι γραμμές ενός πίνακας συνδυάζονται με όλες τις γραμμές του άλλου.

Το καρτεσιανό γινόμενο παράγει ένα μεγάλο αποτέλεσμα εγγραφών που σχεδόν πάντα ΔΕΝ έχει κάποια χρησιμότητα, εκτός από τις περιπτώσεις εκείνες που θέλουμε να εξομοιώσουμε την παραγωγή μεγάλου αριθμού δεδομένων.

Για την παραγωγή λοιπόν ενός καρτεσιανού γινομένου μεταξύ των πινάκων *EMPLOYEES* και *DEPARTMENTS* δείχνονται δύο ερωτήματα στην παρακάτω εικόνα τα οποία είναι ισοδύναμα. Στο πρώτο γίνεται χρήση της έκφρασης *CROSS JOIN*, ενώ στο δεύτερο παραλείπεται η συνθήκη σύνδεσης των πινάκων.

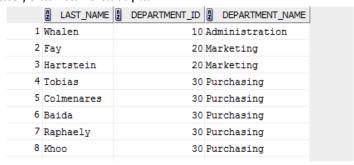

2.4.14 Ασκήσεις

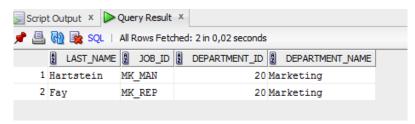
1. Γράψτε ένα ερώτημα για το τμήμα HR στο οποίο θα εμφανίζονται οι διευθύνσεις όλων των τμημάτων. Χρησιμοποιήστε τους πίνακες LOCATIONS και COUNTRIES. Στο ερώτημα να δείχνονται το location_id, streed_address, city, state_province και country. Χρησιμοποιείστε το NATURAL JOIN για την σύνδεση των δύο πινάκων.

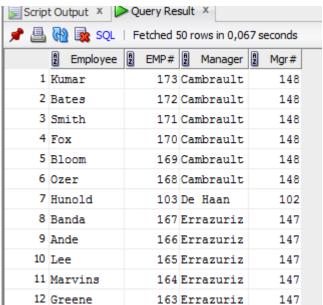
2. Το τμήμα HR θέλει να γνωρίζει το επίθετο, τον αριθμό τμήματος καθώς και το όνομα τμήματος όλων των υπαλλήλων.

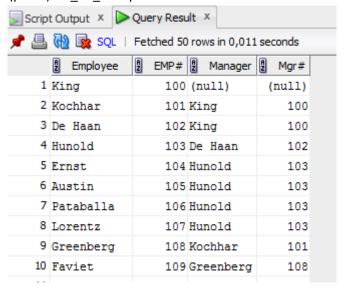
3. Εμφανίστε το επίθετο, το job_id , τον αριθμό τμήματος καθώς και το όνομα τμήματος όλων των υπαλλήλων που εργάζονται στο Toronto. Χρησιμοποιήστε τους πίνακες EMPLOYEES, DEPARTMENTS και LOCATIONS

4. Δημιουργήστε μια αναφορά για εμφανίσετε το επίθετο και τον αριθμό κάθε εργαζόμενου μαζί το επίθετο και τον αριθμό των μάνατζερ τους. Ονομάστε τα πεδία *Employee*, *Emp#*, *Manager* και *Mng#* αντίστοιχα. Σώστε το ερώτημα σας ως lab_06_04.sql

5. Τροποποιήστε το ερώτημα lab_06_04.sql έτσι ώστε να εμφανίζεται και ο King, ο οποίος δεν έχει μάνατζερ. Ταξινομήστε το αποτέλεσμα κατά αριθμό υπαλλήλου. Σώστε το ερώτημα ως lab_06_05.sql

6. [Extra Challenge] Εμφανίστε τα ονόματα, και την ημερομηνία πρόσληψης όλων των υπαλλήλων οι οποίοι προσελήφθησαν πριν από τους μάνατζερ τους μαζί με τα ονόματα των μάνατζερ και την ημερομηνία πρόσληψης αυτών.

